

Finlandia-palkintotilaisuus 30.11.2022

Lasten- ja nuortenkirjallisuuden valitsija Ernest Lawsonin puhe

Hyvät kanssaihmiset,

Lapsena luin hyvin vähän. En siksi, ettei siihen olisi ollut mahdollisuuksia – niitä kyllä oli. Välillä tuntui, että rakkaan äitini elämäntehtävä oli saada minut lukemaan enemmän ja monipuolisemmin. Sain kirjoja syntymäpäivälahjaksi. Sain kirjoja joululahjaksi. Olisin varmaan saanut kirjan vappunakin, ellei ajatus narun päässä roikkuvasta kirjasta, ilmapallon sijaan, olisi ollut jo äitistänikin vähän liikaa.

Osa näistä lapsuuden kirjoista jäi valitettavasti lukematta. Jokaisen lahjaksi saamani kirjan minä tietysti aloitin, mutta liian monet niistä jäivät kuitenkin kesken. Kyse ei ollut siitä, ettenkö olisi nauttinut lukemisesta. Mutta kirjan sisällön vaan piti vastata sitä hurjaa mielikuvituksen tasoa, jolla omat päivittäiset ajatukseni liikkuivat. Oli kyse sitten sadusta, romaanista, tietokirjasta tai fantasiaseikkailusta, niin lukijana halusin saada tunteen, että mikä tahansa on mahdollista.

Ja löytyiväthän ne lopulta. Kirjat, jotka tempaisivat mukaansa. Eivät kysyneet lupaa, vaan piirsivät eteeni maailman, jonka jokaisen nurkan halusin tutkia. Ja jonka hahmojen ystäviksi, perheenjäseniksi tai vähintään kirjekavereiksi halusin niin kovin paljon.

Isänä ja luokanopettajana olen erittäin tietoinen siitä keskustelusta, jota lastemme lukemisen ympärillä käydään. Otan sen keskustelun vakavasti, koska olin itse se lapsi, jonka lukemisesta olemme huolestuneita.

Miten se tehdään? Miten saada heidät lukemaan? Minun ehdotukseni on: ollaan äitini. Ei luovuteta, ei syyllistetä, ei tuomita. Tarjotaan mahdollisuuksia. Kun se oikea kirja osuu kohdalle, ovi kyllä aukeaa.

Jos olisin arvannut, miten mahdoton tehtävä tämä minulle suotu kunnia on, olisin luultavasti kieltäytynyt siitä. Ei näitä finalisteja voi laittaa paremmuusjärjestykseen. Järki sanoo yhtä, tunne toista, kroppa kolmatta. Valinta on kuitenkin tehty.

Valitsijana en kuitenkaan toiminut minä, vaan se Ernest, joka lapsena luki ihan liian vähän. Tämän kirjan hän olisi lukenut. Uudestaan ja uudestaan. Kirjan tekijät ovat onnistuneet luomaan maailman, jossa kirjaimellisesti ihan mikä tahansa on mahdollista, ja jonka pohjattoman rikkaan kielen ja kuvituksen ääreltä ei haluaisi lähteä koskaan pois.

Vuoden 2022 lasten- ja nuortenkirjallisuuden Finlandia-palkinnon saa: Giraffens hjärta är ovanligt stort / Kirahvin sydän on tavattoman suuri. Grattis Sofia Chanfreau och Amanda Chanfreau.